

Oplossingen voor landbouw in Noord-Afrika

In Egypte en de Maghreb-landen kijken onderzoekers van Alterra naar mogelijkheden voor landbouwontwikkeling, ondanks schaarste aan goed water en landbouwgrond. Mogelijk liggen er kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven.

Egypte kent heel veel kleine boeren met een paar dieren, en een lapje grond voor graan. Specialisatie kan ervoor zorgen dat de Egyptische landbouw zuiniger met water omgaat.

Egypte kampt met waterschaarste en zoekt voedselzekerheid. Drinkwater heeft prioriteit maar landbouw is met 85 procent de grootste gebruiker van water. Daarnaast moet de kwaliteit van het oppervlaktewater beter; nu komt er nog ongezuiverd rioolwater op uit. Ook dringt er zout water binnen wat het gebruik van grondwater beperkt. Tot slot is de ruimte schaars in de dichtbevolkte deltaregio waar economische ontwikkeling moet gaan plaatsvinden.

‘In de traditionele landbouw kan de oogst per kubus water weinig hoger meer’, zegt Jochen Froebrich van Alterra. ‘Dan moet je dus nadenken over herinrichting van het gebied. Er moeten andere banen komen en nieuwe product-

stromen. Op dat gebied ondersteunen we de Nederlandse overheid met concepten en adviezen. We bekijken nu hoe kleinschalige, geïrrigeerde landbouw in de Nijldelta aansluiting kan vinden op de ketens van de grootschalige landbouw in de *new lands* in de woestijn.’ Een oplossing kan zijn dat de vele kleine boeren zich gaan specialiseren. Nu hebben ze allemaal minder dan een halve hectare met koeien, kippen, tomaten en graan. ‘In workshops blijkt dat boeren best openstaan voor verandering, als ze maar zekerheid krijgen over de afzet. Verder is Egypte op zoek naar het creëren van nieuwe afzetmarkten voor wat nu afval is, zoals fruitafval dat bruikbaar is voor veevoerproductie.’ De onderzoekers zullen in

hun advies ook maatregelen voorstellen om de watervervuiling terug te dringen. Nederland heeft al vijfendertig jaar een relatie met Egypte op het gebied van water, via het Wateradviespanel. ‘Van de ervaringen en contacten die zo zijn opgedaan, kan Nederland profiteren nu de overheid de ontwikkelingsrelatie wil ombuigen naar economische samenwerking’, aldus Froebrich. Eind juni ging in de Egyptisch-Nederlandse Waterweek een handelsmissie naar Egypte.

De ervaringen in Egypte komen Nederland ook van pas in andere landen, zoals in Turkije waar nu ook onderzoek wordt gedaan ten behoeve van landbouwontwikkeling.

Oogstverliezen

In de Maghreb-landen vragen overheden zich af hoe de nationale voedselproductie omhoog kan om meer te kunnen exporteren of minder te hoeven importeren. Water is echter een beperkende factor; er gaat veel oogst verloren door watertekorten. Zeker in de zuidelijke streken van Marokko, Algerije, Tunesië en Libië regent het maar weinig. Boeren zijn vooral aangewezen op grondwater. Wanneer dit niet door regen wordt gevoed, daalt de grondwaterstand, moeten boeren steeds dieper boren en raakt het water soms zelfs op. Om de modernisering van de landbouwsector te ondersteunen en te kijken welke gebieden het meest geschikt zijn voor investeringen, verzamelen onderzoekers van Alterra om te beginnen gegevens over hoeveel water er kwantitatief aanwezig is. ‘Verder spreken we in ieder land met medewerkers van de landbouwministeries over hun visie op het probleem en de mogelijke oplossingen’, vertelt onderzoeker Claire Jacobs.

Nederland investeert in het onderzoek omdat de regio relatief dichtbij Nederland ligt, de landbouwgrond op zich goed is, en er al Nederlandse bedrijven zitten maar er best meer business mogelijk is.

Eind dit jaar komen de onderzoekers met hun aanbevelingen. Dan vindt ook een conferentie plaats met de ministeries van de Maghreb-landen en Nederland, die aanknopingspunten moet opleveren voor verdere samenwerking.

Contact:

jochen.froebri@wur.nl
0317 - 48 15 10